

מְדַבֵּר סִינִי, בַּיּוֹם הַזֶּה מִמֶּשׁ דִּיּוּקָא. וּכְתִיב
(ישעיה כה) וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֶלְהִינוּ זֶה קוֹיֵנוּ
לוֹ וְגוֹ'.

פְּרַשְׁתַּת הַמֶּזֶן

וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם. (שמות טז) רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,
(תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ
וַיִּי' הָאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיה, בְּשַׁעֲתָא
דְּבַר נָשׁ שְׁכִיב בְּבֵי מַרְעִיָה, הָא אֲתַפְס
בְּאֶטְרוּנֵיָא דְמַלְכָא, רִישִׁיָה בְּקוּלְרָא, רַגְלוֹי
בְּכוּפְסִירִין, (ס"א בְּטַפְסָרָא) כְּמָה חִילִין נְטָרִין לִיה,
מַהֲאִי גִיסָא, וּמַהֲאִי גִיסָא. שְׂיִיפוֹי כְלָהוּ
בְדוּחְקָא, מַגִּיחִין אֵלִין בְּאֵלִין. מֵיכְלָא אֲתַעְדִּי
מַגִּיָה.

בְּהוּא זְמַנָּא, פְּקָדִין עָלֵיה אֶפּוֹטְרוּפָא,
לְמִילַף עָלֵיה זְכוּת קָמִי מַלְכָּא,
דְּכְתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְאָף מְלִיץ אֶחָד
מִנִּי אֶלֶף. בְּהֵיִא שַׁעֲתָא, זַפְאָה חוּלְקִיָה דְּבַר
נָשׁ דְּעָאֵל עָלֵיה, וְאוּלְיָה לִיה אֲרַחָא,
לְשִׁיזְבוּתִיָה מִן דִּינָא. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב אֲשֶׁרִי
מִשְׁפִּיל אֶל דָּל.

וְחִיָּד יְכִיל לְשַׁזְבָּא לִיה, לְמִילַף לִיה אֲרַחֲוִי
דְּחִיִּי, לְאֲתַבָּא לְקָמִי מְאָרִיָה, כְּדִין
אֲתַעְבִּיד אֶפּוֹטְרוּפּוֹסָא עָלֵיה לְעִילָא. מְאִי
אֲגָרִיָה. בַּיּוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ וַיִּי'. דְּבַר אַחַר,
אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, כְּמָה תְּקִיפָא אֲגָרָא
דְּמַסְפְּנָא, קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, תְּוֹהֵנָא עַל הָאִי קָרָא דְּכְתִיב,
(תהלים טט) כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים וַיִּי', וְכִי אֶל

(ישעיה כה) וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה
אֶלְהִינוּ זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ וְגוֹ'.
פְּרַשְׁתַּת הַמֶּזֶן

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מִמְטִיר
לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מא) אֲשֶׁרִי
מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ
ה'. פְּסוּק זֶה פְּרָשׁוּהוּ, בְּשַׁעֲתָא
שְׂאָדָם שׁוֹכֵב בְּבֵית חָלְיוֹ, הָרִי
נְתַפֵּס בְּבֵית הַסֵּהר שֶׁל הַמֶּלֶךְ -
רִאשׁוּ בְּקוּלְרָא, רַגְלוֹי בְּאֲזִיקִים
(בַּדְפּוֹס), כְּמָה חִילוֹת שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ
מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, כָּל אֵיבְרִיו
בְּדַחֲקָא נִלְחָמִים אֵלָה בְּאֵלָה, הָאֶכֶל
הַעֵבֶר מִמֶּנּוּ.

בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן מִמְנִים עָלָיו
אֶפּוֹטְרוּפּוֹס לְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, שְׁכַתוּב אִם יֵשׁ עָלָיו
מִלְאָף מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף.
בְּאוֹתָהּ שַׁעֲתָא אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל
הָאִישׁ שְׁנַכְנַס אֵלָיו וּמְלַמֵּד אוֹתוֹ
דְּרַף לְהַנְצִיל מִן הַדִּין. זֶהוּ שְׁכַתוּב
אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל.

וְאִיָּד יְכוּל לְהַצִּיל אוֹתוֹ? לְלַמֵּדוֹ
דְּרַף הַחַיִּים לְשׁוּב לְפָנֵי אֲדוֹנוֹ, אִז
נַעֲשֶׂה אֶפּוֹטְרוּפּוֹס עָלָיו לְמַעְלָה.
וּמַה שְׁכָרוֹ? בַּיּוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ
ה'. דְּבַר אַחַר אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל
דָּל - כְּמָה חִזַּק הַשֹּׁכֵר שֶׁל הַעֲנִי
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, תְּמַהֲתִי עַל
הַפְּסוּק הַזֶּה שְׁכַתוּב (שם טט) כִּי
שָׁמַע אֶל אֲבִיוֹנִים ה', וְכִי אֶל
אֲבִיוֹנִים שׁוֹמֵעַ וְלֹא לְאַחַר? אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִשׁוּם שֶׁהֵם קְרוֹבִים
יוֹתֵר לְמֶלֶךְ, שְׁכַתוּב (שם נא) לֵב
נִשְׁבֵּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה,
וְאִין לָךְ בְּעוֹלָם שְׁבוּר לֵב

אֲבִיוֹנִים שׁוֹמֵעַ וְלֹא לְאַחֲרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דְּאִינוּן קְרִיבִין יַתִּיר
לְמַלְכָּא, דְּכְתִיב, (תהלים נא) לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. וְלִית לָךְ
בְּעוֹלָמָא, דְּאִיְהוּ תְּבִיר לְבָא כְּמַסְפְּנָא. תוּ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, כָּל

כמו העני. עוד, אמר רבי שמעון, בא ראה, כל אותם בני העולם נראים לפני הקדוש ברוך הוא בגוף ונפש, והעני לא נראה אלא בנפש לבדה, והקדוש ברוך הוא קרוב לנפש יותר מלגוף.

עני אחד היה בשכנותו של רבי ייסא, ולא היה מי שישגיח בו, והוא היה מתבייש ולא הפציר בכני אדם. יום אחד נחלש, נכנס עליו רבי ייסא. שמע קול אחד שאומר: צדק צדק, הרי נפש פורחת אלי ולא הגיעו ימיו! אוי לבני עירו שלא נמצא בהם שישביב נפשו אליו! גם רבי ייסא ושפך בפיו מים של גרוגרות עם מדה של זין רקיח. בקעה זעה בפניו, ושב רוחו אליו.

לאחר בא ושאל אותו. אמר: חייך רבי, נפשי יצאה ממני והביאו אותה לפני פסא המלך, ורצתה להשאר שם, אלא שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות אותך, והכריזו עליך: עתיד הוא רבי ייסא להעלות רוחו ולהתקשר בחדר אחד קדוש שעתידיים החברים לעורר בארץ. והרי תקנו שלשה פסאות שעומדים לה ולחבריה. מאותו היום היו משגיחים בו בני עירו.

עוד, עני אחד אחר עבר לפני רבי יצחק, והיה בידו חצי מעה פסף. אמר לרבי יצחק: השלם לי ולבני ולבנותי את נפשותינו. אמר לו: ואיך אשלים לנפשותיכם, שהרי לא נמצא אצלי כי אם חצי מעה? אמר לו: בזה אני אשלים בחצי מעה שיש אצלי. הוציאה ונתן לו. הראו לו בתלומדו, שהיה עובר על שפת הים הגדול ורצו לזרק אותו לתוכו, ראה את רבי שמעון שהושיט ידו כנגדו, וכא אותו עני והוציאו, ונתנו בידי רבי שמעון ונצל. כשהתעורר, נפל בפיו

אינון בני עלמא, אתחזיין קמי קדשא בריך הוא, בגופא ונפשא, ומספנא לא אתחזי אלא בנפשא בלחודוי, וקודשא בריך הוא קריב לנפשא יתיר מגופא.

מספנא חד הוה בשבבותיה דר' ייסא, ולא הוה מאן דאשגח ביה, והוא הוה אכסיה, ולא תקיף בבני נשא, (דף ס"א ע"ב) יומא חד חלש, עאל עליה רבי ייסא, שמע חד קלא דאמר, טילקא טילקא, הא נפשא פרחא גבאי, ולא מטו יומוי. ווי לבני מתיה דלא אשתכח בהו דיתיב נפשיה לגביה. קם רבי ייסא, שדי בפומיה, מיא דגרגרין, אפותא דקונטא (ס"א דקופתא) אתבוע זיעא באנפוי, ותב רוחיה לגביה.

לבתר אתא ושאל ליה, אמר חייך רבי, נפשא נפקת מנאי, ומטו לה קמי כורסייא דמלכא, ובעת לאשתארא תמן, אלא דבעא קדשא בריך הוא לזפאה לה, ואכריזו עליה, זמין הוא רבי ייסא, לסלקא רוחיה, ולא תקשרא בחד אדרא קדישא דזמינין חבריאי לאתערא בארעא, והא אתקיננו תלת פרסיאן, דקיימן לה ולחבריה. מההוא יומא הוו משגיחין ביה בני מתיה.

הו, מספנא אחרא אעבר קמיה דר' יצחק, והוה בידיה פלג מעה דכסף. אמר ליה לרבי יצחק, אשלים לי ולבני ולבנותי נפשאן. אמר ליה והיך אשלים נפשייכו, דהא לא אשתכח גבאי בר פלג מעה. אמר ליה, בדא אשלימנא, בפלג אחרא דאית גבאי, אפקיה ויהביה ליה.

אחזיאו ליה בחלמיה, דהוה אעבר בשפתא דימא רבא, ובעאן למשדייה בגוויה, חמא לרבי שמעון, דהוה אושיט ידוי